

Acta Carpathica Occidentalis

PŘÍRODA ZÁPADNÍCH KARPAT

Muzeum regionu Valašsko, Vsetín
Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně

**Výskyt hříbu rubínového (*Rubinoboletus rubinus*) ve Slezsku
(Česká republika)**
**Occurrence of the Crimson Bolete (*Rubinoboletus rubinus*) in Silesia
(Czech Republic)**

●
Jiří Šuhaj

Svatopluka Čecha 1075, CZ-735 81 Bohumín; e-mail: ssuh@email.cz

Keywords: 2008–2016 period, Agaricomycetes, Basidiomycota, Boletales, Boletaceae, Fungi, mycology, records

Abstract: In the Czech Republic, the Crimson Bolete (*Rubinoboletus rubinus*) has been mentioned only from Moravia and Bohemia to date. First findings from Silesia (Karviná District) made in 2008–2016 are presented: Karviná, Dolní Lutyně (under oaks and on pond dams) and Bohumín (in a town park).

Hřib rubínový *Rubinoboletus rubinus* (W.G. Sm.) Pilát & Dermek (PILÁT & DERMEK 1969) je stopkovýtrusná houba (Basidiomycota) z třídy Agaricomycetes, řádu hřibotvarých (Boletales) a čeledi hřibovitých (Boletaceae) (HOLEC et al. 2012; INDEX FUNGORUM 2016). Synonyma: *Boletus rubinus* W.G. Sm. 1868, *Suillus rubinus* (W.G. Sm.) Kuntze 1898, *Xerocomus rubinus* (W.G. Sm.) A. Pearson 1946 a *Chalciporus rubinus* (W.G. Sm.) Singer 1973 (MUÑOZ 2005). Starší česká jména: klouzek rubínový, měďovník rubínový a suchohřib rubínový.

Hřib rubínový je jediným zástupcem rodu *Rubinoboletus* v Evropě a vyskytuje se především v jejím mírném pásmu. Zatím byl zjištěn v těchto zemích: Anglie, Česká republika, Itálie, Francie, Lotyšsko, Maďarsko, Německo, Polsko, Rakousko a Slovensko (KOTLABA 1995; MUÑOZ 2005).

V České republice byl objeven v roce 1950 v lese Horní Kapánsko u Mutěnic v okr. Hodonín (MACKŮ 1959). V Čechách jsou nejstaršími lokalitami PR Klánovický les v Praze (KUNC & WICHANSKÝ 1965; KOHLÍK 2010) a Karlovice v okr. Semily (KOTLABA 1995). V jižních Čechách byl nalezen v NPP Luční (ŠPINAR 2003; PIKHARTOVÁ

2010), na Horním rybníku v Dívčicích (PAPOUŠEK 2012), na Vrbenských rybnících v Českých Budějovicích (ANONYMUS 2012) a na Netolicku (ANONYMUS 2013). V Čechách byl dále nalezen na následujících lokalitách: Doubravská hora u Teplic (SKÁLA 2003), Dymokury v okr. Nymburk (HOLEC & BERAN 2006), Holany poblíž rybníků na Českolipsku (POLÁK 2008), Mladá Boleslav (GAISLER 2007), Chomutov (GAISLER 2007), Choceň (BRŮŽEK 2009) a Žehuňská obora v Dlouhopolsku (ČEPELÁK 2012). Další lokality výskytu byly zaznamenány také na Moravě. HOLEC & BERAN (2006) uvádějí hráz Pouzdřanského rybníka na Mikulovsku a les Roztrhánky u Ratíškovic na Hodonínsku. Nalezen byl rovněž na Břeclavsku (POLČÁK 2003), Brněnsku (POLČÁK 2009), v Přerově (POLČÁK 2008) a v CHKO Poodří (JANOTOVÁ 2011). Počet lokalit v České republice bude ve skutečnosti ještě vyšší, neboť na webových stránkách autorů snímků většinou neuvádějí přesné místo nálezů, ale pouze název okresu nebo geografické oblasti.

Hřib rubínový je v Česku vzácný druh vyskytující se pouze v nížinách a pahorkatinách na teplejších stanovištích v listnatých lesích, ně-

Fig. 1. Hřib rubínový (*Rubinoboletus rubinus*), Bohumín (Slezsko), 23.VIII.2016, foto J. Šuhaj.

Fig. 1: Crimson Bolete (*Rubinoboletus rubinus*), Bohumín (Silesia), 23.viii.2016, photo J. Šuhaj.

Fig. 2. Hřib rubínový (*Rubinoboletus rubinus*), Bohumín (Slezsko), 23.VIII.2016, foto J. Šuhaj.

Fig. 2: Crimson Bolete (*Rubinoboletus rubinus*), Bohumín (Silesia), 23.viii.2016, photo J. Šuhaj.

kdy také v parcích nebo na hrázích rybníků, nejčastěji pod duby (*Quercus* spp.). Plodnice se objevují od července do října (ŠUTARA et al. 2009). Pro své výrazné rubínové zbarvení je nezaměnitelným druhem. V červeném seznamu hub (makromycetů) České republiky je zařazen do kategorie EN – ohrožené druhy (HOLEC & BERAN 2006). Z území Slezska dosud nejsou známy věrohodné údaje o lokalitách výskytu (cf. DECKEROVÁ et al. 2013).

NÁLEZY RUBINOBOLETUS RUBINUS VE SLEZSKU

Silesia, Bohumín, okr. Karviná (6076), 199 m n. m., městská část Nový Bohumín, park Petra Bezruče, v substrátu pod dubem, 23.VIII.2016 a 24.VIII.2016, leg., det. et foto J. Šuhaj, herbář Jiří Šuhaj (Bohumín).

Silesia, Dolní Lutyně, okr. Karviná (6076), 198 m n. m., PP Niva Olše, v mechu pod dubem, 26.VIII.2016, leg., det. et not. J. Šuhaj.

Silesia, Karviná, okr. Karviná (6177), 218, m n. m., městská část Staré Město, Lipový rybník, PP Karviná – rybníky, v substrátu pod dubem, 27.IX.2008, 1.VIII.2011, 5.VIII.2011, 2.IX.2012 a 13. IX.2013, leg., det. et foto J. Šuhaj.

Silesia, Karviná, okr. Karviná (6177), 219 m n. m., městská část Staré Město, rybník Mělčina, PP Karviná – rybníky, v mechu pod dubem, 17.VIII.2014, leg., det. et not. J. Šuhaj.

Hřib rubínový roste na Karvinsku v letech 2008–2016 v planárním a kolinním výškovém stupni během srpna a září pod duby (*Quercus* spp.), přičemž počet nalezených plodnic všech nálezů byl malý (2–8). Nejčastějším výskytem hříbu rubínového jsou zde rybníční hráze (Karviná, Dolní Lutyně). V bohumínském parku Petra Bezruče budily barevné plodnice *Rubinoletus rubinus* u frekventovaného chodníku velkou pozornost a někdo je vyvrátil. Na místě jsem pořídil dokladové snímky a uschoval herbářovou položku.

PODĚKOVÁNÍ

Za cizojazyčný překlad a připomínky k textu vděčím Mgr. M. Mandákovi (Ostrava) a oběma recenzentům – Vladimíru Antonínovi (Brno) a Janu W. Jongepierovi (Veselí nad Moravou).

LITERATURA

- ANONYMUS (2012): Vrbenské rybníky – *Chalciporus rubinus*. Wikipedia, https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vrbenské_rybníky_-_Rubinoletus_rubinus_01.jpg (accessed 18 September 2016).
- ANONYMUS (2013): *Chalciporus rubinus*. Domov Amatérských Mykologů, <http://www.damyko.info/ForumA/viewtopic.php?t=3122&postdays=0&postorder=asc&start=15> (accessed 18 September 2016).
- BRŮŽEK P. (2009): Rubínovec obyčejný – *Rubinoletus rubinus* (W.G. Sm.) Pilát & Dermek. *Nahuby.sk*, http://www.nahuby.sk/obrazok_detail.php?obrazok_id=168699&poradie=6&form_hash=c430fca16763cbfb93c1eb5a6foa9965 (accessed 18 September 2016).
- ČEPELÁK J. (2012): Hřib rubínový – *Rubinoletus rubinus* (W.G.Sm) Pilát et Dermek. *Biolib*, <http://www.biolib.cz/cz/taxonimage/id188687/?taxonid=175006> (accessed 18 September 2016).
- DECKEROVÁ H., BALNER V. & GRACA M. (2013): Houby (*Macromycetes*), pp. 84–129. In: ROHÁČEK J., ŠEVČÍK J. & VLK P. (eds): Příroda Slezska. Slezské zemské muzeum, Opava, 478 pp.
- GAISLER J. (2007): Rubínovec obyčejný – *Rubinoletus rubinus* (W.G. Sm.) Pilát & Dermek. *Nahuby.sk*, http://www.nahuby.sk/obrazok_detail.php?obrazok_id=217090&poradie=26&form_hash=c430fca16763cbfb93c1eb5a6foa9965 (accessed 18 September 2016).
- HOLEC J. & BERAN M. (eds) (2006): Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. *Příroda* 24: 1–282.
- HOLEC J., BIELICH A. & BERAN M. (2012): *Přehled hub střední Evropy*. Academia, Praha, 624 pp.
- INDEX FUNGORUM (2016). *Rubinoletus rubinus* (W.G. Sm.) Pilát & Dermek. *Index Fungorum*, <http://www.indexfungorum.org/Names/NamesRecord.asp?RecordID=18490> (accessed 18 September 2016).
- JANOTOVÁ Y. (2011): Rubínovec obyčejný – *Rubinoletus rubinus* (W.G. Sm.) Pilát & Dermek. *Nahuby.sk*, http://www.nahuby.sk/obrazok_detail.php?obrazok_id=290956&poradie=20&form_hash=c430fca16763cbfb93c1eb5a6foa9965 (accessed 18 September 2016).
- KOHLÍK V. (2010): Plán péče o přírodní rezervaci Klánovický les na období 2011–2020. Praha, 42 pp. *Envís*, http://envis.prahmesto.cz/planypece_ozchu/PR_Klánovickýles_2011_2020/Plan_pece_PR_Klánovickýles_2011_2020%20.pdf (accessed 18 September 2016).
- KOTLABA F. (ed.) (1995): Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů SR a ČR, 4. *Sinice a riasy. Huby. Lišajníky. Machorasty. Příroda*, Bratislava, 220 pp.
- KUNC K. & WICHANSKÝ E. (1965): Hřib rubínový – *Boletus rubinus* W. G. Smith. *Časopis československých houbařů* 62(3–4): 34–35.
- MACKŮ J. (1959): *Boletus rubinus* W. G. Smith a *Boletus pseudosulphureus* Kallenbach, dva nové vzácné druhy hřibů v ČR. *Česká Mykologie* 13(2): 87–92.
- MUÑOZ J. A. (2005): *Boletus s.l. (excl. Xerocomus). Strobilomycetaceae, Gyrosporaceae, Gyrodontaceae, Suillaceae, Boletaceae*. *Fungi Europaei* Vol. 2. Edizioni Candusso, Alassio, 952 pp.
- PILÁT A. & DERMEK A. (1969): *Rubinoletus*, genus novum Boletacearum. *Česká Mykologie* 23(2): 81–82.
- PAPOUŠEK T. (ed.) (2004): *Velký fotoatlas hub z jižních Čech*. Vlastní náklad, České Budějovice, 820 pp.

- PIKHARTOVÁ T. (2010): Luční (národní přírodní památka). *Maloplošná chráněná území Tábořska*, <http://www.kct-tabor.cz/gymta/ChranenaUzemiCR/Taborsko/Lucni/index.htm> (accessed 18 September 2016).
- POLÁK M. (2008): Mykolog objevil na Českolipsku unikátní houby. *Idnes*, http://zpravy.idnes.cz/mykolog-objevil-na-ceskolipsku-unikatni-houby-flo-zpr_archiv.aspx?c=A080725_120400_zajimavosti_itu (accessed 18 September 2016).
- POLČÁK J. (2003): Hřib rubínový – *Rubinoboletus rubinus* (W.G. Smith) Pilát et Dermek na Břeclavsku. *Mykologický sborník* 30(3): 103–104.
- POLČÁK J. (2008): Hřib rubínový – *Chalciporus rubinus*. *Houbař* 5(9): 24.
- POLČÁK J. (2009): Rubínovec obyčejný *Rubinoboletus rubinus* (W.G. Sm.) Pilát & Dermek. *Nahuby.sk*, http://www.nahuby.sk/obrazok_detail.php?obrazok_id=157768&poradie=29&form_hash=c43ofca16763cbfb93c1eb5a6foa9965 (accessed 18 September 2016).
- SKÁLA E. (2003): Hřib rubínový (*Rubinoboletus rubinus*) nalezen na Teplicku. *Mykologické listy* 84–85: 25–28.
- ŠPINAR P. (2003): Národní přírodní památka Luční (Chráněná území Tábořska 16). Václav Šedivý – OSSIS, Tábor.
- ŠUTARA J., MIKŠÍK M. & JANDA V. (2009): Hřibovité houby. *Čeled' Boletaceae a rody Gyrodon, Gyroporus, Boletinus a Suillus*. Academia, Praha, 296 pp.

Články | Articles

- 3 • ŠTRBA Peter & GOGOLÁKOVÁ Anna | Výškové maximá a pozoruhodnejšie vertikálne výskyty cievnatých rastlín z oblasti Demänovskej doliny v Nízkych Tatrách
- 9 • JASÍK Marián & DÍTĚ Daniel | Súčasná poznatky o rozšírení linnéovky severskej (*Linnaea borealis* L.) na Slovensku
- 15 • DÍTĚ Daniel, SEDLÁKOVÁ Blažena & DÍTĚTOVÁ Zuzana | Lyžičník pyrenejský (*Cochlearia pyrenaica* DC.) – staronový druh podhoria Belianskych Tatier a poznámky k jeho výskytu na Slovensku
- 20 • HRONEŠ Michal & KOBRLOVÁ Lucie | Nová lokalita křivatce českého (*Gagea bohemica*) na Záhořské nížině (západní Slovensko)
- 26 • TKÁČIKOVÁ Jana & KUBEŠOVÁ Svatava | Mechorosty, cévnaté rostliny a vegetace přírodních rezervací Halvovský potok a Kutaný (Vsetínské vrchy)
- 47 • ŠUHAJ Jiří | Výskyt hříbu rubínového (*Rubinoboletus rubinus*) ve Slezsku (Česká republika)
- 51 • ŠUHAJ Jiří & MIKŠÍK Michal | Nálezy hříbu parkového (*Hortiboletus bubalinus*) v Bohumíně a poznámky k jeho ekologii v České republice
- 56 • STAŠIOV Slavomír & TUĚ Ivan H. | Nový nález sekáče obroubeného (Opiliones: Sclerosomatidae: Leiobuninae: *Leiobunum limbatum*) na Slovensku
- 58 • MACHAČ Ondřej | Pavouci Národní přírodní památky Šipka
- 65 • KONVIČKA Ondřej | Kovařík *Drilus flavescens* (Geoffroy, 1785) (Elateridae: Agrypninae: Drilini) v České republice
- 67 • TRÁVNÍČEK Dušan | Vodní brouci Kurovického lomu (Coleoptera: Gyrinidae, Haliplidae, Noteridae, Dytiscidae, Helophoridae, Hydrochidae, Hydrophilidae, Hydraenidae, Dryopidae, Limnichidae)
- 78 • KUBÍN M. & ONDŘEJ J. | Vývoj rybího společenstva vodního toku Kněhyně se zaměřením na revitalizovaný úsek (CHKO Beskydy)
- 86 • PAPEŽÍK Petr, SOUKUPOVÁ Leona & VESELÝ Milan | Ekologie a velikost populace užovky stromové (*Zamenis longissimus* /Laurenti, 1768/) v katastru Sidonie (Vlárský průsmyk, CHKO Bílé Karpaty)

Aktuality a Personálie | Currents News and Personals

- 101 • Moravskoslezská pobočka České botanické společnosti v roce 2016
- 103 • Síťové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2016
- 106 • Acta Carpathica Occidentalis. Pokyny pro autory
- 108 • Acta Carpathica Occidentalis. Submission Guidelines